

KÖZPONTI LAP.

Havi közlemények
a magyarországi irgalmas nővérek
számára.

I. Évfolyam. 1914. Augusztus. 8. Szám.

Budapest 1914.

Az irgalmas nővérek kiadása. I., Ménesi-ut 27.

KÖZPONTI LAP.

Havi közlemények
a magyarországi irgalmas nővérek számára.

I. ÉVFOLYAM. 1914. AUGUSZTUS. 8. SZÁM.

TARTALOM. Le Gras Anyánk első leányainak tanúsága. — Lelkünk megszentelése: A lelkiélet megalapozása. — Hivatásunk munkaköre: A felnőttek hitoktatása. — Tisztaság a betegápolásban. — A keresztény nevelés eszménye. — Hogyan működnek francia nővéreink. — Krónika: Párisi levelek. — Szünórák: A remete gyógyszerei.

Le Gras Anyánk első leányainak tanúsága.

Úgy tetszett az isteni Gondviselésnek, hogy egy és ugyanazon évben, az 1660. év tavaszán és őszén szólítsa magához a kettős társulat két szent alapítóját, szent Vince Atyánkat és tiszt. Le Gras Anyánkat. Szegény, árvánmaradt leányaik alig tértek magukhoz az első, kimondhatatlan veszteség felett érzett fájdalomukból, amikor lelkükre újabb, mélységes gyász borult hön szeretett Alapítóatyjuk elhunytával. Mindkettőjük halála a szentek halála volt és ez a tudat vigasztalta és erősítette őket kimondhatatlan veszteségökben. Végső akaratuk és megegyezésük szerint Alapító-anyánk első utódját nem választás, hanem a szent alapítók kinevezése folytán emelték a kis társulat élére. Első általános főnöknője tehát Chétif (olv. Sétif) Margit nővér lett. Hadd mondja el ő maga Guérin (olv. Géren) Maturin nővérhez írt levelében, milyen fájdalmas érzések között foglalta el hivatalát.

„Megkaptam sorait, kedves jó nővérem, s fájdalommal ezzel is csak fokozódott. Elgondolhatja, mily szomorúság fogott el e nagy meglepetésre. Mire sem gondoltam kevésbé, mikor Arrasból visszahívtak, mint, hogy ily hivatallal bíznak meg; pedig minden el volt már határozva, kívül és belül mindenki tudta már, csak én nem tudtam semmit egészen *„Szent Kereszt Felmagasztaltatása“* ünnepéig, amikor a többiekkel együtt Főtisztelendő Atyánkhoz hívtak és reámhelyezte e nagy terhet, megértetvén velem, hogy ez az Isten akarata. Két héttel később pedig a jó Isten őt is magához szólította. Elgondolhatja tehát, milyen fájdalomba merítette szívemet a jó Isten és csak Ő egyedül tudja, milyen gyötrelemben élek. Könyörgöm tehát, legyen irántam részvéttel és segítsenek ön is, nővéreink is, buzgó imáikkal.“

A jó nővér, kihez e fájdalmas sorokat intézi, négy éven át volt Le Gras Anyánk tiltkárnöje, később pedig háromszor választották meg ált. főnöknőnek. Chétif nővér a továbbiakban azon kesereg, hogy oly kevés időt tölthetett a drága elhunytján közvetlen közelében, azért 1660. okt. 30.-án arra kéri Guérin nővért, írja meg neki, amit erényes életében rajta észrevett. „*Alázattal könyörgöm, kedves nővérem, legyen oly szíves és küldje meg nekem írott összefoglalását azon legfőbb erényeknek, melyeket a megboldogulton: kedves, tisztelendő anyánkon észrevett, és különösen azt, ami a mi vezetésünket illeti, azért, hogy Isten kegyelmével, — amennyire tudom, — utánozhassam.*“

Guérin nővér erre hosszú közleményben foglalta össze a drága elhunyt főbb erényeit, de — mint ő maga megjegyzi, — attól fél, hogy ezzel inkább árt, mint használ szent emlékének, mert csekély képessége, rossz emlékezete, kevés ideje és gyöngye egészsége miatt oly

keveset írt, pedig százszor többet írhatott volna. Azt állítja, hogy annyi erényt tapasztalt e jó lélek életében, hogy azt sem tudja, melyiken kezdje; mégis, hogy némi rendet tartson, azokkal kezdi, amelyek leginkább szükségesek az üdvösségre. Helyszűke miatt legnagyobb sajnálatunkra, nem közölhetjük e levél egész terjedelmét, hanem azon igyekszünk, hogy a megkapóbb részleteket tárjuk kedves nővéreink szeme elé, mégis, anélkül, hogy egy-egy tárgynál hosszasan időznénk. Beszéljen tehát jó Guérin nővérünk maga.

H i t e. — Hite oly nagy volt, mint az evangéliumi századosé, s imáit rendesen teljes mozdulatlansággal végezte. Sokszor láttam őt a szentmisénél, oly gyöngye volt, hogy fejét és kezét a Szent Lázár karzatához kellett támasztania; mégis mozdulatlanul kitarzott, olyan volt mint egy halott; s ha valaki azon panaszkodott, hogy rosszullete miatt nem tud figyelemmel imádkozni, azt mondotta: „*Ha élő hite volna, nem is érezné.*“ Azt hiszem, ezt tapasztalásból mondotta . . .

Ha a janzenistákról volt szó, mindig nagyon elítélte tanaikat, ami, — úgy látom, — szintén hitéről tesz tanúságot. Nem tűrte, hogy az oktatásoknál magas kifejezésekkel éljünk, sem pedig, hogy a hit dolgában kíváncsiak legyünk; ő maga keresetlen szavakkal oktatott minket, ámbár forró szeretete — anélkül, hogy észrevenné, — sokszor magas szárnyalásra készítette.

R e m é n y e. — Ami reménységét illeti, elképzelhető, mily magas fokban volt meg benne, ha azt nézzük, mire vállalkozott minden beteges volta mellett. Vastag kötetre lenne szükség, kedves nővérem, hogy arról valamit is mondhassunk. Hiszen tudja, mit alkotott Isten segítségével és főtisztelendő Atyánk vezetése mellett: igen kényes és nehéz társulatot, amit még nehezebbé tett a tagok legnagyobb részének csekély

műveltsége. De, ha erős reménység kellett ahhoz, hogy ezt megkezdje, nem kevesebb szeretet kívántatott ahhoz, hogy keresztül is vigye; azért itt együtt kell emlétenem a különben máshová tartozó erényeit, különösen nagy éberségét épúgy, mint türelmét, amellyel minket elviselt; nagylelkűségét, okosságát, alázatosságát, nem is említve azt a nagy buzgalmát, mellyel a társulat tökéletesítésén fáradozott.

Sokszor hallottam tőle, hogy kezdetben nagyszámban jöttek a leányok, de igen kevesen maradtak meg s neki nagy bánatot okozott az arcok szüntelen változása... Elgondolhatja, kedves nővérem, hogy e jó falusi leányok faragatlansága mennyire ellenkezett az ő szellemével, de minden idegenkedése mellett sem utasította őket vissza, sőt mindig a legműveletlenebbekkel foglalkozott személyesen... Mindent az isteni Gondviselés kezéből fogadott el, Aki legjobban tudja, mi válik a társulat javára. — Ennyire bizott Isten atyai jóságában.

S z e r e t e t e. — Szeretete a nővérek iránt csodálatos volt. De nem olyan szeretet volt ez, amelyet azok iránt érzünk, akiknek lelkével rokonszenvezünk; hiszen azok, akik ellene zúgolódtak, tetteit gáncsolták, hevesen beszéltek vele, nem kelthettek benne természetes szeretetet; s mégis, kedves nővérem jobban tudja, mint én, mily elnéző szeretettel viseltetett irányokban és sohasem fáradt bele, hogy akár szelídségével, akár pedig feddéseivel a jó útra vezesse őket... „Ugyanezen szeretete készítette arra is, hogy amíg egyiket nyomban a helyszínén figyelmeztette hibájára, addig a másikat szó nélkül hagyta, vagy csak igen keveset mondott neki; s amint észreveltem, azért volt ez, mert meg tudta különböztetni a lelkeket; miként egy szentéletű magas hölgy mondotta nekem, ez adomány nagy mértékben meg-

volt benne. Nem a megkülönböztetés szót használta, hanem azt hiszem, az volt az értelme.“

Egyik nővére, ki eleinte nagyon nyiltszívű volt, igen zárkózottá lett irányában, pedig hosszú ideig nagy lelki megpróbáltatásokon ment keresztül. Igen sok hibába esett és úgy látszott, minden jószokásáról letett. E viselkedése nagyon fájt főnöknőjének, aki eleinte szeretettel intette őt, később azonban semmit sem szólt neki. Ez végre fájt a nővérnek is s azt hitte, azért van e hallgatás, mert oly rosszul fogadta előbbi intéseit. Jó Anyánk azonban nem hagyta meg őt e nyugtalanságában, hanem így felelt: „*Nem úgy, nővérem; de ügyebár, azon lelki gyötrelemben, amelyben volt, nem tudta volna intésemet elviselni.*“ S megjegyzem, hogy az nem közölte vele minden szenvedését, mégis, — úgy látszik, — teljesen ismerte azokat.

Nagyon szerette, ha kísértéseinkben egyszerűen megnyitottuk előtte szívünket. Többek között egyik nővér, akit nagyon bántott, hogy oly hibába esett, amit ő a valóságnál nagyobbnak képzelt, azzal nyugtatott meg, hogy kezdetben ő is ugyanezen hibát követte el: ugyanis sokat töprengett magában és nagyon tisztán látta mások hibáit. Elmondotta ugyanezen nővérnek, hogy a belleyi püspök vette ezt rajta észre, s arra intette, hogy az ellenkező erényt gyakorolja. Egy más alkalommal nem mert e nővér szentáldozáshoz járulni, bizonyos kísértései miatt: „*Istenem!* — mondá, — *azt hiszi nővérem, hogy máris angyal? Épen az imént szomorított meg engem is e kísértés s arra készítetett, hogy Üdvözítőnkhez meneküljek s azt mondjam Neki: Jézusom, Te vagy az én tisztaságom!*“ Épen a szentáldozástól jött s miután megnyugtatta a nővért, őt is áldozni küldötte.

Ha valaki arról panaszkodott, hogy bizonyos idők-

ben nehezére esik a közös szünóra, azt felelte, hogy épen ilyenkor kell azt hűségesen megtartani; s hogy neki magának néha úgy összeszorul a szíve, hogy alig tud egy szót is kiejteni; de ilyenkor teljes erejéből igyekszik nevetni. — Talán azért mondotta el ezeket, mert — mint gondolom, — maga is viselte e szenvedéseket, vagy azért, hogy a lelkeket megvizsgálja; de mindenképen nagy szeretet és alázatosság kellett ahhoz, hogy ilyesmit elmondjon önmagáról; de szeretete igazán anyai volt . . .

Viszont mély hallgatással őrizte meg mindazt, amit a nővérek hibáiról tudott, akár sajátmaguktól, akár másoktól. Sohasem fedte föl azokat igazi nagy szükség nélkül, s épenúgy tett leveleikkel is. Ha mással iratta meg válaszát, nem közölte az illetővel az okot, amiért figyelmeztette a nővért, ha csak nem volt már ismert előtte. — Ennyire gondoskodott arról, hogy mások hibái napfényre ne kerüljenek.

Igen nagy gondja volt a társulat szellemi és anyagi javaira. Ami az előbbit illeti, legnagyobb kincse a társulatnak az a gyűjtemény, amelyet oly nagy gondal készített és készíttetett megboldogult Főtisztelendő Atyánk oktatásaiból. Azt mondhatja, kedves nővérem, hogy ezzel semmi újat sem mondok, mert ön is épúgy tudja ezt, mint mindannyian; de azt talán nem mind tudják, milyen szeretettel buzdította mindig az erre kijelölt nővéreket, csakhogy semmit el ne mulasszanak. Úgy szerette e szegényes kis írásokat és hallani sem akart arról, hogy átírják, miként az egyik jó úr Szent-Lázárból kívánta volna, — attól való félelmében, — hogy megváltozhatnék az értelme, amit boldogemlékű Atyánk adott; s jobb szerette ez egyszerű, keresetlen irályt, mint az ékebb beszédet. Sokszor mondotta, hogy eljön az idő, amikor kedves nővéreinknek nagy

vígaszára fog szolgálni, hogy azoknak iratait olvashatják, akiket mi személyesen ismerhetünk . . .

Általában úgy láttam, hogy leginkább a szegénység, engedelmesség és alázat szellemét igyekezett belénk oltani. Mindenki tudja, mily gonddal javítgatta ez erények ellen elkövetett hibáinkat. Nem akarta, hogy fölösleges ruhaneműnk legyen; ő maga soha sem fogadott el újat, hanem kopott, kétféle színű derékban és szoknyában járt s nem akarta, hogy a ruha nagyon testhezillő legyen . . .

Ha észrevette, hogy két-két nővér a többitől különvált, hogy együtt társalogjon, azonnal megintette őket és mindig hangoztatta, hogy nem is hinné az ember, mennyi rosszat okozhat az ily külön társalgás, mert alkalmat ad, hogy nehézségeiket közöljék egymással; s hogy ezt elkerüljük, azt mondta, mindig meg kell bízni egy idősebb nővért, hogy a társulati szobában a hallgatási időn kívül valami épületes tárggyal foglalkoztassa a nővéreket.

Ha mind együtt voltunk, oly nagy volt az öröme, mert — miként mondá, — Jézus Krisztus akkor közöttünk volt . . .

Azon véleményen volt, hogy az egyeseken észrevett természetes adományokat nem szabad figyelmen kívül hagynunk, mert az hatalmas eszköz lehet arra, hogy jót tegyünk. „Mert, — miként mondá, — *ha magunkkal örökösen ellenkeznünk és természetünket mindig erőltetnünk kellene, nem tehetnénk annyi jót, mint, ha hajlandóságaink is arra visznek bennünket.*”

Egyes nővéreknek megtagadott bizonyos dolgokat, míg másoknak bőkezűen adott hasonló engedélyeket. Egy alkalommal így adta meg ennek okát az egyik nővérenek, akinek volt valami nagyon helyes holmija (selyem fűzősinórja). „*Ha ez egy bizonyos nővéremé*

volna, azt gondolnám, hogy szándékosan vette ezt, mert nagyon szereti a szépet; minthogy azonban tudom, hogy az ön lelke nem vonzódik ilyesmihez, bátran megtarthatja. A legszükségesebb az, hogy a természet hajlandóságait megfigyeljük; egyeseknél van valami, amit figyelemre sem méltatnak, míg, ha mások bírnák azt, ragaszkodnának hozzá és hiúságukat növelnék.“

E kis értekezés befejezéseül azt kell még hozzátennem, hogy a Szeretet leányainál legszükségesebbnek azt tartotta, hogy erős bizalommal viseltessenek Isten iránt és teljes átengedéssel helyezték szentséges kezébe mindazt, ami az Ő szent akarata, nem tekintvén sem a nehéz, sem az alacsony, sem a magasabb tisztségekre; hogy lelki szenvedéseikben is teljesen átengedjék magukat Neki és ne úgy tekintsék azokat, mint saját szenvedéseiket, hanem mint jó eszközt arra, hogy Üdvözítőnkét tiszteljék általa. Azt kívánta, hogy alapos erényre törekedjünk, nem pedig arra, hogy erényeink vagy akár hibáink számát tudjuk, s hogy ezt elérjük, lebegjen szüntelen előttünk, mik voltunk azelőtt, legyünk önmagunk iránt bizalmatlanok és gondoljunk arra, milyen bizonytalanságban élünk. „Több mint 60 éves vagyok, — mondá, — és nem mondhatom azt, hogy majd így vagy úgy folytatom, hacsak nem az Isten kegyelmével.“ Áldjuk a jó Istent mindörökké.

Így fejezi be jó Guérin nővérünk hön szeretett Alapító-anyánk emlékének szentelt sorait s végezetül még hozzáteszi: „Arra törekedtem, hogy csakis azt írjam, amit magam láttam és hallottam és bizonyítom, hogy mindez igaz. Amit idősebb nővéreinktől hallottam, arról említést sem tettem, azt majd ők maguk mondják el.“

Lelkünk megszentelése.

„Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri, lelkének pedig kárát vallja. (Máté 16, 26.)

A lelkiélet megalapozása.

(Folytatás.)

Az Isten első parancsa mindenekelőtt a hitet írja elő; a hit annyira szükséges, hogy nélküle nincs üdvösség. A hitre vonatkozó parancs kötelességünkkel teszi: 1. hogy tudjuk hitünk igazságait; 2. hogy azokat higyük; 3. hogy hitünket külsőleg is valljuk.

Gyakorlati kérdések. — Vajjon az apostoli hitvallást, Isten tíz- és az Anyaszentegyház öt parancsolatát, az Úr imádságát szóról-szóra beemlékezve tudni súlyos bűn terhe alatt kötelez-e? Nem; csak bocsánatos bűn terhe alatt. — Fenáll a kötelezettség, hogy magunkban felébresszük a hitet; pl. ekkép: hiszem Uram mindazt, amit kinyilatkoztattál. Mikor kell ezt tennünk? 1. halálos óránkon; 2. ha komoly kísértéseink vannak a hit ellen; 3. ezenkívül is többször. — Hogy hányszor, bajos meghatározni. — Általános elvül vehetjük az erkölestanárok ezen véleményét: súlyos bűn terhe alatt kötelesek vagyunk évenként legalább egyszer a hitet magunkban felkelteni; nem szükség azonban, hogy a hitet közvetlenül ébresszem fel magamban, hanem elég, ha közvetve pl. buzgó imádság, szentségekhez való járulás által teszem ezt.

Köteles vagyok külsőleg is megvallani, hogy katolikus vagyok, valahányszor ezt Isten dicsősége, a magunk vagy embertársunk lelki üdve kívánja; ezen kötelemnek is eleget teszek azzal, ha hitemet gyakorolom

pl. szentmisére megyek, böjtlők pénteken stb. — A hitet megtagadni soha sem szabad, még életünk megmentése árán sem. — Világiaknak tiltva van, hogy tévhitűekkel vallási vitába bocsátkozzanak; mert közeli a veszély, hogy a kellő ismeretek híján a helyes álláspontot védelmezni nem lesznek képesek; ahol ettől nem kell tartani és hasznosnak látszik a vita, meg van engedve a nem nyilvános vitatkozás, vagyis, amely csak kisszámú hallgatóság előtt történik.

Részvenni a tévhitűek istentiszteletén olyformán, mintha velők tartanánk, nem szabad; nem bűn, ha valaki azok szertartásait, istentiszteletét merő kíváncsiságból, érdeklődésből egyszer-másszor megtekinti.

Vannak továbbá esetek, midőn az ő istentiszteletükön és szertartásaikon való jelenlét megengedetté válik szokásjogon, polgári, rokonsági vagy társadalmi okokból; pl. esketés, kereszteleés, temetés, hivatalos istentisztelet alkalmával. Szükséges azonban, hogy ez a részvétel, illetve jelenlét ne keltse soha a látszatot, mintha az ő istentiszteletüket és szertartásaikat is igazhitűnek tartanók; ezért pl. nem lehet katolikus az eretnek házasságkötésénél tanu, vagy az eretnek keresztelelésénél keresztapa vagy keresztanya.

Továbbá nemkatolikus istentiszteletnél a katolikus hívőnek tiltva van részvenni az énekben vagy zenében, imában, mert ez a szertartás kiegészítő részét képezi. Ezenkívül a nemkatolikusoknak tiltva van közreműködni a katolikus istentiszteleten, szertartáson, pl. énekben, zenében.

Nem vagyunk kötelesek minden körülmények között megvallani katolikus voltunkat, hanem azt elhallgathatjuk, főleg, ha arra valami észszerű okunk van, pl. ha nagy kárt szenvednénk, vagy nagy kellemetlenségnek tennők ki magunkat; de már megtagadni nem

szabad hitünket, semmi körülmények közt sem. Nem szabad eltitkolni hitünket, valahányszor Isten dicsősége, vagy embertársunk lelkijava hitünk megvallását kívánja.

Ez az eset forog fenn, ha pl. világi felsőbbség kérdezné tőlünk, mily vallásúak vagyunk? Vagy pl. ha katolikusokban a hitet megingatná, midőn látnák, hogy mi nem merjük megvallani hitünket; szóval, ha a lelki veszély és lelki kár tenné kötelességünkké, hogy nyíltan vallomást tegyünk hitünk mellett. — Másik eset. Ha jelenlétünkben gáncsolnák hitünket s gyaláznák, és mi éreznénk magunkban annyi képességet, hogy meg tudjuk védni hitünket, ez esetben nem szabad hallgatnunk, hanem fel kell emelni szavunkat hitünk érdekében.

Hitében hajótörést szenvedett, ki hittételekben, dogmákban kételkedik vagy pedig azokat elveti; tehát, ha valaki a lourdesi csodás gyógyulásokban nem hisz, nem vétkezik a hit ellen, mert nem dogmát vet el; de ha valaki eleve elvetné annak lehetőségét is, hogy Isten Lourdesban valakit meggyógyíthatna a boldogságos Szűz közbenjárására, az már a hit ellen vétkezik, mert kétségbevonja Isten csodatevő erejét, mindenhatóságát.

Ki a hit elleni kísértésekben nem adja fel a hitet, csak erős habozások közt ingadozik, nem vétkezik súlyosan, mert a teljes öntudatos beleegyezés a bűnbe nem volt meg; vagyis a hitkételey nem volt szándékos. Ha nem is tudjuk meggyőzni magunkat a hitkételeyek idején, mondjuk csak magunkban: hiszek Uram, mert a te istenséged, a te csodáid, az Egyház tana elég bizonyíték nekem! Alkalmilag pedig intézzünk kérdést lelkiatyánkhoz vagy más egyházi férfiúhoz, kinek tanultsága bizonyára eloszlatja majd a kételeyeket és megerősít bennünket hitünkben.

A szentbeszéd meghallgatása magában véve nem kötelez súlyos bűn terhe alatt; lehetnek esetek, midőn súlyosan vétkezik valaki e parancs körül. Pl. Ha valaki soha sem akarná meghallgatni a szentbeszédet és ezzel nagy botrányt okozna, önmagának pedig nagy lelki kárt.

Az első parancs tiltja a vallásellenes könyvek, újságok, nyomtatványok olvasását, és pedig azon az alapon, mivel azok azzal a veszéllyel járnak, hogy a hitet aláássák; minél nagyobb a veszély, annál inkább tiltottak.

Az Egyház gondos szeretete a tiltott könyvek jegyzéke (Index) útján is felhívja övéinek figyelmét azon könyvekre, sajtótermékekre, melyeknek olvasása a hit és erkölcs veszélyével járhat. — Ezen jegyzék általános szabályai értelmében tiltottak mindazon könyvek, melyeknek szerzői szakadárok, eretnekek vagy egyéb írók, kik az Egyháztól elpártoltak, vagy bármely más író, ha azokban a könyvekben a hamis tant vagy az Egyháztól való elszakadás gondolatát terjesztik, ezt érvekkel igazolni törekednek, vagy pedig a vallás alapjait aláássák.

Tiltottak továbbá még azon nemkatolikus szerzők könyvei is, melyek kifejezetten vallási kérdésekről tárgyalnak; ha azonban e könyvek semmi sérelmet sem tartalmaznak a katolikus hit ellen, úgy szabadon olvashatók.

A Szentírás olvashatására vonatkozólag pedig többek közt ezen szabályokat tartalmazza az említett jegyzék: Csak oly Szentírást szabad olvasniok a hívőknek, melyek püspöki jóváhagyással vannak ellátva, és amelyek magyarázó jegyzetekkel jelentek meg.

A jegyzék szabályai szerint tiltottak azon könyvek is, melyek erkölcsöt sértő dolgokat célzatosan, bizonyos szándékossággal tárgyalnak; ezen könyvek a maguk

egészségében tiltottak, úgy, hogy még azokat a fejezeteket sem szabad olvasni, melyekben semmi ilyen tárgyú dolog nem található.

Tiltva van továbbá kiadni, olvasni, vagy megőrizni oly könyveket, melyekben jövendölés, kuruzslás, szellemidézés vagy egyéb babonás dolgok ajánlatnak vagy pedig amelyek ilyenekre tanítanak.

Tiltva vannak továbbá oly könyvek és iratok is (pl. kéziratok), melyek jelenésekről, látomásokról, kinyilatkoztatásokról vagy csodákról tárgyalnak, vagy amelyek új magánajátosságokat, imákat tartalmaznak; kivételt képez az az eset, ha püspöki jóváhagyással jelennek meg.

Tiltva vannak továbbá azon könyvek, melyek a párbaft, az öngyilkosságot, a házassági elválást megengedettnek hirdetik; továbbá, amelyek a szabadköművességet és ehhez hasonló titkos társulatokat, mint oly intézményeket tárgyalják, melyek hasznosak s az Egyházra és államra nézve nem veszélyesek.

Mindazon ájtatossági, hitbuzgalmi könyvek, továbbá mindazon könyvek, melyek vallásos oktatásról és vallásos nevelésről tárgyalnak, szóval a vallásos tárgyú könyvek ellátandók püspöki, illetve egyházmegyei jóváhagyással; ha nélkülözik, úgy tiltott könyvek.

Látjuk tehát, hogy nemcsak az Index-en levő könyvek a tiltottak, hanem minden más ártalmas könyv is. Így pl. Tolstojnak egyik-másik nagyobb irányműve, ha nincs is Indexen, mégis tiltott és pedig az általános szabályok alapján.

* * *

A mély élet nem jön kívülről, hanem az az emberben alakul ki, épp abban a mérvben, amelyben ő magát Istennek átadja — mondja egy lángeszű író.

Ennek a mély életnek, bensőséges lelkületnek eszközlője a hit, melyet méltán hasonlíthatok ahhoz a fényhez, melynek világánál a földieket, a mulandókat valóértéküknél többre nem becsülöm, s viszont az örökkévalókat a maguk végtelen értéke mellett nem kicsinylem, hanem teljesen magamévé teszem az Írás intelmét: „Az ottfennvalókat keressétek, hol Krisztus van . . . Az ottfennvalókról elmélkedjétek, nem a földiekről.” (Kor. 3, 1-2.)

(Folytatjuk.)

Hivatásunk munkaköre.

„A megfeszített Úr Jézus szeretete lelkesít minket.” (II. Kor. 5, 14.)

A felnőttek hitoktatása.

A mult alkalommal mondtam, hogy sorba akarok menni a katekizmus magyarázásában. Ezt a sorrendet az életben nem valósíthatják meg, mert egyes körülmények szabják meg, hogy mit és hogyan kell elmondaniok. Találékonyáguk és tapintatosságuk meghatározza az alkalmas tárgyat.

Amint multkor említettem, az orvosságot cseppenként és nem egyszerre adják be a betegnek; most azt mondom, hogy azt az orvosságot kell beadni, ami a betegnek legszükségesebb. És amint az orvosság sem egyszerre, hanem észrevétlenül hat, épígy van az igazsággal is. Végre az orvosságot pár jó szó kíséretében adom, hogy azt a keserű pirulát vagy cseppet az illető szívesen vegye be; így a hit igazságait is.

Arról akarok szólni, hogy: Mit tesz hinni?

Hinni tesz igaznak tartani azt, amit más mond. —

Természetesen ezt így nem lehet föltálatni. A beteg vagy szegény azzal kezdi, hogy panaszkodik milyen nehéz az élet; látja, hogy a másíknak könnyű sora van s neki nehéz, azt mondja: én már nem hiszek semmit sem. Nem vagyok én olyan tudatlan, mint gondolja; sok könyvet és újságot olvastam, azok azt mondják, hogy nincs Isten, minden csak a természettől van. Csak azt hiszem, amit látok. Akkor megkérdezzük, hiszi-e, hogy kétszer kettő négy?

Hiszem, mert az eszem beadja. Hát honnan tudja azt, hogy van esze, látta talán már? Ugye-ugye nemcsak azt hiszi, amit lát; hiszen, ha látná, akkor már nem kellene hinni-e. Ugye, ha az édesapja, vagy édesanyja valamit mondott elhitte nekik? Pedig nem látta, de hitt szavuknak.

Mint hogy a szülők szeretnek családjukról, gyermekeikről beszélni, megkérdezzük, hogy vannak-e gyermekei? Azután mondjuk neki: nézze, ha hazamegy és odahaza elmondja a gyermekeinek, hogy azért volt oly sokáig távol, mert kórházban feküdt betegen, és a gyermeke azt mondaná, nem hiszem, mert nem láttam; mit szólna hozzá? — Mit szólnék? Hát összeszidnám és bizonyára meg is verném, hogy nem hisz szülőjének, pedig igazat mondok.

Ugye most már belátja, hogy nemcsak azt kell hinnünk, amit látunk. Most azután könnyen rávisszük a dolgot a jó Istenre. Ha a gyermeknek van kötelessége szüleivel szemben és hogyha a gyermek kötelessége szüleinek igazat adni, hát mi akkor nem vagyunk kötelesek mennyei Atyánknak hinni, aki mindig igazat mond? — Erre azt mondja: Van természet, de nincsen Isten. — Ilyenkor azt lehet megkérdezni, hogy ha nincs Isten, úgy ez a világ kitől van? Azt szokták mondani, hogy magától. — Nézze jó lelkem, ha valaki magának

azt mondaná, hogy a kert alján egy kis ház magától lett. Igaz egy kicsi, kis ház, de magától lett. Elhiszi azt? — Azt fogja mondani, nem hiszem el, ha még oly kicsi is, hogy magától támadt, azt valaki oda építette. De csak egy nagyon kicsi házikó? Még akkor sem hiszem, ha akármilyen kicsi is, hogy magától támadt. Ezt nem hiszi el, de azt igen, hogy minden, ami e földön kívül van, a nap, a hold, a csillagok maguktól lettek? — Ebből láthatja, hogy kell valakinek lennie, aki ezeket alkotta.

Élt egyszer egy tudós férfiú Parisban, aki be akarta bizonyítani, hogy nincsen Isten. Ez a tudós egy kis három hónapos fiucskát vett magához, ki szüleit elvesztette. Ez az istentelen ember ezt a szegény kis árvát teljesen vallás nélkül nevelte. Senkinek sem volt szabad előtte Isten nevét kiejteni és ő sem említette neki az Istent. Ez a gyermek tíz éves korában egy reggel, hogy fölébredt, látta a napot besütni szobájába. Örvendett a napsugaraknak és nézte a napot, elkezdett vele beszélgetni: te nap ott az égen, mond meg annak, aki téged oda föltett, hogy üdvözlöm őt. Nevelőatyja, ki a kertben reggeli sétáját végezte, bámulva látja a kis fiúnak ezt a csodálatos viselkedését és kérdé: fiam, ki mondotta azt neked, hogy azt a napot valaki oda föltette: hátha én tettem azt oda föl. De atyám neked nincsen olyan hosszú kezed, hogy azt oda föl tudnád tenni. Nem atyám, te nem, te kicsi vagy nagyon ahhoz; aki azt oda föl tudta tenni, annak nagynak kell lennie. A tudós azt akarta megmutatni, hogy az ember magától nem jöhet Isten fogalmához, és íme, a gyermek a maga eszével rájött, bár senkinek sem volt szabad előtte Istent említeni, hogy van, kell lenni valakinek, aki, mint a gyermek oly szépen kifejezte, nagyobb a közönséges teremtményeknél, és bár nevét nem tudta,

mégis rájött a gondolatra, hogy kell egy felsőbb lénynek lenni. Van tehát Isten és ha ő mond valamit, azt el kell hinnünk. Ha én megkívánom, hogy nekem higgyenek, akkor nekem annál inkább el kell hinnem, amit Isten mondott a próféták, az apostolok és Krisztus Urunk által.

Ha azután a szegény elgondolkodik ezek fölött, akkor kérdezzük meg tőle újra, hogy hisz-e most már? És azt fogja mondani: hiszek.

Hogyha azonban, azt mondaná nem hiszek, nem szabad sopánkodni és mindjárt a pokollal fenyegetni, hanem folytatnunk kell. Vannak, akik kérkednek vele, hogy nem hisznek, s mégis, ha valami baj éri őket, így sóhajtanak: jaj Istenem!

Egy társaság volt együtt és egy hitetlen elkezdte hangoztatni, hogy nincs Isten, mikor azonban elvált és hazafelé indult megesuszott a lépcsőn és lábát törte. Kinjában felsóhajtott: jaj, Istenem! mi történt velem? Akkor segítségül hívta az Istent, akít nem hisz. — Tulajdonképen a hitetlenség az oka a lelkiismeretfurdalásnak. Vétkeztek s azért azt szeretnék, ha nem volna Isten, ki őket megbünteti. — Ekkor elmondhatjuk neki a példát ami egy lelkiatyával történt. Hozzá ment egy fiatalember és azt mondta: Tisztelendő úr, én nem hiszek; hallgassa meg ellenvetéseimet, amelyek Isten léte ellen bizonyítanak. Jó, én megfelelek minden szavára, csak kérdezzen, — mondá a pap — de adja becsületszavát, hogy előbb megteszi, amit mondok. Mikor így megkötötték az alkut, azt ajánlotta neki a lelkiatyja, hogy végezzen életgyónást. Ez ellen kézzel-lábbal kapálódzott a fiatalember, de mert becsületszavára ígérte, beleegyezett és meggyónt. Hogy mi történt a gyóntatószékben, az nem tartozik ide, de mikor vége volt a gyónásnak, kérte a pap, mondaná meg, milyen

aggályai vannak? Uram, nekem semmi aggályom, semmi kételyem, én már hiszek.

Mikor ezt a példát elmondják, a szegény egyet sóhajt s így szól: nálam is itt bent van a baj. — S jön utána a szentgyónás, mely őt is megnyugtatja, mint a fiatal embert. Most hisz, mert tiszta a lelke.

Tisztaság a betegápolásban.

„A tisztaság fél egészség,” — mondja egyik közmondásunk, s ez nem csupán az egészségtől viruló egyénekre, hanem méginkább a betegágyhoz szőgezett sínylődőkre nézve igaz, akiknél az egészség visszaszerzése úgyszólván felerészben attól függ, mily fokú tisztaság környezi őket. Ebből megérthetik, kedves nővéreink, miért beszélünk a testi ápolás keretében legelső sorban a tisztaságról.

Hogy némi rendet tartsunk e fontos tárgyunk megbeszélésében, szép sorrendben elmondjuk, milyen legyen e tekintetben a nővér maga, hogyan tartsa betegét, annak legközelebbi környezetét, milyen legyen a kórterem, a konyha s végre az egész ház.

Bizonyára tudják szent Vince Atyánk életrajzából, mily nagy fokban gyakorolta ő a szent szegénységet, s mennyire kopott volt öltözete; még akkor sem vett magára jobb ruhát, mikor a királyi udvarnál jelent meg. Egy alkalommal így szólította meg őt egyik bíboros-püspök, kopott talárjára és övére mutatva: „De, Vince tisztelendő úr, ilyen öltözetben jelenik meg az udvarnál?” Alázatos Atyánk ekkor bizonyos önérzettel így válaszolt: „Uram, az igaz, hogy kopott e talár, de sem nem rongyos, sem pedig piszkos.”

Tiszteletreméltó Anyánk is épenúgy volt e tekin-

tetben, minden nagy szegénysége mellett is rendkívül tiszta és pontos volt öltözékében épúgy, mint minden egyéb dolgában. Boldogemlékű Mauche anyánk, akinek gyönyörű életrajza most jelent meg német nyelven, azt szokta nővéreinek hangoztatni: „A tisztátalan külsőnek bünszága van.” És nagyon igaza van, mert a csekélyebb vétektől is irtózó, tiszta lelkület nem barátkozhatik meg a szennyel annyira, hogy megtűrje önmagán. S az irgalmas nővér, aki a szegény betegek szemében mintegy az irgalmasság angyalának képviselője, kell, hogy már külső megjelenésében is visszatükröztesse az ég angyalainak tisztaságát, akik kristályos tekintetükkel szünet nélkül az érintetlen örök szépség szemléletébe merülnek s azt egész lényükön visszatükrözik.

Már most hogyan érhető el az, hogy temérdek s nem mindig tiszta munkája mellett mégis állandóan tiszta legyen a nővér, anélkül, hogy a szent szegénységet szem elől tévesztené? Egy kis vigyázattal, egy kis ügyességgel, apró fogásokkal, amikre az idősebbek tanácsai és saját tapasztalatai csakhamar rávezetik őt; ha csak megvan benne az erre való törekvés. Így például, hogy az a szép fehér kötény, ami oly szépen illik a hófehér kornettszárnyakhoz, fehér maradjon, úgy érhető el, hogy egy másik munkakötényt állandóan kéznél tart, hogy a piszkosabb munkához hamar felkösse; mihelyt azonban azt befejezte, azonnal félreteszi, hogy kedves urai előtt illő tisztaságban jelenjék meg. A használtabb kötényt csakis a durvább munkához, s legfőljebb egyes nehéz betegek tisztogatásához használja, de sohasem az orvosszerek, ételek kiosztásánál, amikor oly szükséges, hogy bizonyos jóleső megnyugvást keltsen a betegben minden ténykedésével.

A szent egyszerűség lepléhez és a szeretet hófehér

szárnyaihoz oly szépen illik az alázat szürke ruhája, de csak úgy, ha a portól és pecsétektől gondosan meg van tisztítva; a sebészeti osztályon pláne szigorú lelkiismereti kötelesség, hogy a ruházat pormentes legyen, hisz a kötözéseknél végzetes bajt okozhatna az ilyen nemtörődömség. A szombat-esti alaposabb ruha- és cipőtisztítás tehát kétszeresen fontos a betegekkel foglalkozó nővéreknél.

Igen fontos az is, hogy az ápoló-kéz mindig tiszta legyen, úgyszintén a körmök is; épen nem szükséges, hogy az undorító anyagok érintésével beszennyezze. Az említett ügyesség talál módot arra, hogy azt elkerülje, anélkül, hogy bármiféle munkától visszahúzódna. Mondjuk: például a köpöcsészeket nem szükséges kézzel, hanem kis fapálcára tekert kompressz-hulladékkal tisztogatniok; épenúgy a különböző édegyek kiürítését is nagy csínal lehet elvégezni; s itt megjegyzem, hogy a jó irgalmas nővér sohasem húzódik vissza az ilyen lealázonak látszó foglalkozásoktól, mert jól tudja, hogy a hit szellemében magának Üdvözítőnknek tett szolgálatok legalacsonyabbja is szent, s valóságos istenszolgálat, amit az első nővér is kiüntetésnek tartson.

Ha már kell, hogy maga a nővér is külsejében tiszta legyen, még sokkal nagyobb gondja legyen arra, hogy betegeit kifogástalan tisztaságban tartsa. Ez bizony, sokszor kemény munkájába kerül, kivált eleinte, amíg a teljesen elhanyagolt külsejű, piszokkal és férgekkel borított egyént oly állapotba hozta, hogy a tiszta fehér ágyba fektetheti. Ez nehéz és terhes munka, s nem egyszer kell itt szelíd határozottsággal föllépnie, hogy a beteg például beleegyezzék férgectől ellepett hajának és szakállának lenyírásába; de mint szent szabályunk oly szépen mondja: „*Irányítsa őt*

ebben is élő hit, mély alázatosság és igaz keresztény szeretet. Hassa át a gondolat, hogy ő e betegeknek csak szolgálója, míg ezek az ő urai. Ebben a szellemben mossa meg a beteg lábait meleg vízzel, mosdassa is meg; s hogyha férgek lepték el, gondos kezekkel tisztítsa s — ha szükséges, — nyírja meg haját; váltsa fel fehérneműjét tisztával; melegítse meg az ágyat; fektesse le s kínálja meg jó, tápláló húslevessel; ivópohárról se feledkezzék meg.“

Igazán megható, mily részletességgel köti jó szent Vince Atyánk leányainak lelkére az újonnan érkezett beteg gondos megtisztogatását; bölcsessége már akkor átlátta ennek nagy horderejét, szeretete pedig ennek nehézségeit.

A nővérnek ekkor a beteg levetett s nem egyszer férgectől teljesen ellepett ruházatának rendbehozatalára is terjedjen ki figyelme. Nagy kórházakban egyszerűen a fertőtlenítő-készülékbe helyezik e ruhadarabokat; de kisebb helyeken, ahol ez nem lehetséges, más egyszerű módon érhető el a férgek elpusztítása. A ruhát kiviszik a kertbe, ott sekély gödröt ásna s az egyes darabokat kifordítva, rétegesen a gödörbe helyezik, minden réteget egy-két ujjnyi földdel választva el egymástól. Három nap alatt az összes férgek elpusztultak, s a ruha gondosan kikéféelve, helyére tehető.

A buzgó ápoló-nővér egyik főambíciója, hogy drága urai állandóan tisztán és rendesen feküdjenek kifogástalan tisztaságú ágyukban. E célból naponkint, és a szükséghez képest napjában többször is megmosdatja, megfésüli őket, s szelíd határozottsággal kívánja meg tőlük, hogy szájukat is tisztántartsák. Ha a beteg nem volna erre képes, legjobb kiskanál nyelére tekert s tiszta vízbe mártott gézzel gondosan kitörölgetni; újjal nem tanácsos a beteg szájába nyúlni, mert fogával meg-

sérthetné azt s könnyen történhetnék vérmérgezés. Betegének fehérműje is pontosan begombolt vagy megkötött; nem nézheti, hogy az mellén nyitott legyen, vagy másféle kifogás alá essék. Hosszasan fekvő szenvedőt csakis e nagyfokú tisztaság óvhatja meg a felfekvéstől, ami roppant kínok, szenvedések forrása lehet számára. Azt mondják a tapasztalt betegápolók, hogy az csak az ápoló szegényére válik, ha a beteg felfekszik magát, mert biztosan elkerülhető ez, ha naponkint kétszer, akár háromszor is tiszta alkohollal bedörzsölik a felfekvés veszélyének kített testrészeket; citrom is jó szolgálatot tesz s időnkint langyos vízzel és szappannal való lemosás. Itt csak azt említjük még meg, hogy ily alkalmakkor a nővért szűzies lelkülete és felebaráti szeretete egyaránt arra készítse, hogy e szolgálatokat olymódon végezze, hogy a beteget lehetőleg föl ne fedje, mert könnyen meg is hűlhetne.

Még csak arra akarjuk kérni kedves nővéreinket, hogy azoknál a szegényeknél, akiknél nagy nyomorúságuk miatt alapos tisztogatást napjában nem egyszer, hanem négyszer-ötször is kell végezni, ne sajnálják e munkát s ne gondolják, hogy hiábavaló fáradság az, mert rövid idő alatt nyoma sincs többé előbbi munkájoknak; ó nem; az élet könyvébe aranybetűkkel van följegyezve minden legkisebb mozdulatuk s jövő dicsőségüknek jelentékeny részét talán épen az ilyen szegények iránt tanusított irgalmas szeretetük szerzi majd meg.

Egyik kórházunkban nemrégén egy teljesen béna beteg feküdt. A buzgó kis nővérnek naponkint kellett őt teljesen tisztába tennie, amit a hit szellemében hűségesen és nagy szerénységgel meg is tett. Egy alkalommal a kórház gondnoka, — nem épen vallásos lelkületű egyén, — épen akkor lépett a kórterembe, mikor

a nővér e munkájához fogott s anélkül, hogy ez észrevette volna, az egész műveletet végignézte. Mikor készen volt a nővér s a szegény béna hálás pillantással köszöntötte meg fáradságát s látható jóleséssel nézte végig tisztaságtól tündöklő fehérműjét, a gondnok szemébe a meghatottság könnyűi tolultak. Egyenesen a főnöknőhöz ment, s e szavakkal szólította meg: „Tisztelendő főnöknő, megtértem.“ — Majd elmondva, mily szerény tisztelettel végezte e fiatal nővér a magával tehetetlen béna öltöztetését, hozzátette: „Ilyen szeretetet csak a jó Isten önthet a szívbe, én is szeretni akarom Őt ezentúl.“

Nem kevésbé fontos a betegápolásban a betegágy tisztántartása. Súlyos lelkiismereti kötelességnek tekintse a nővér, hogy az új beteget mindig teljesen tiszta, jól kiszellőztetett ágy várja, s ha elődje ragályos bajban szenvedett, azt minden részében alaposan fertőtlenítsék. Az ágyat naponkint meg kell vetni, még akkor is, ha maga a beteg tiltakoznék is ellene; megtörtént már, hogy ily beteg halála után töltött revolvert találtak ágyában, amit bizonyára öngyilkossági szándékkal rejtegetett magánál. Különös gondot az ágylepedő kifeszítésére kell fordítani és az úgynevezett harántlepedőre, amelyet napjában többször is ki kell simítani, s hogy rajta ráncok ne képződhessenek, biztosítótűkkel a matrachoz kell erősíteni. Ezzel is megóvjuk a beteget a felfekvés kellemetlenségeitől. Az is fontos dolog, hogy az ágyban, ágy alatt vagy a szekrényben szennyesruha, használt edények vagy más efélék sohase maradjanak, mert megrontják a terem levegőjét; lelkiismeretes nővér azonnal eltávolítja az ilyesmit a teremből, s nem sokallja a fáradságot, ami ezzel jár.

Épenúgy tisztán kell tartania a beteg szekrényét s ne tűrje, hogy behozott ételmaradékok vagy egyéb, a levegő megrontására szolgáló dolgok napokon át benn-

maradjanak. Egészen különös gondot kell az étkező-
edények tisztántartására fordítania s arra is, hogy az
étkeket izlésesen, bizonyos csínnal találják és hordják
szét. A szegény betegnek amúgy is gyöngye étvágya
hamar elvész, ha azt látja, hogy csészéje tisztátalan, az
étel végigfolyik rajta, ha a nap folyamán észrevette,
hogy például tisztítószerek és paszták tartattak benne,
hogy az evőkést tisztátalan anyaghoz használták, stb.

Gondot kell viselni az egész kórterem tisztántartá-
sára is: az ablakok, a padló, a falak gyakori tisztoga-
tására, ami az egészség helyreállításának s fenntartásá-
nak egyaránt fontos tényezője. Igen sok a munka e te-
kintetben s a nővérek általában nagy gondot fordítanak
erre. Azért inkább arra kérnők őket, hogy e tisztogatási
műveletekben tanúsított nagy buzgóságuk mellett meg
ne feledkezzenek szegény betegek szükségleteiről, ne-
hogy olyféle feleletek röppenjenek el ajkukról a bete-
gek kérelmeire, mint — sajnos — megtörtént már, épen
a nagy tisztogatás napjaiban: „Ma nem érek rá, látja
mennyi dolgom van.“ Elég ok ez arra, hogy a szegény
betegeket, valóságos urainkat, nélkülözni hagyjuk?! Okos
nővér úgy osztja be magának, hogy a hét minden nap-
ján tisztogat valamit szabad idejében; egyszer az abla-
kokat, másszor végigmegy a szekrényeken, s így tovább,
úgy, hogy a hét folyamán mindenre rákerül a sor, s
drága betegeinek nem alkalmatlankodik a nagytakarí-
tás zürzavarával.

Ami a konyha s általában az egész ház tisztaságát
illeti, arról röviden csak annyit mondunk még, hogy a
jó nővérek befolyása alatt a cselédleányok, háziszolgák
és az összes alkalmazottak törekvése az lesz, hogy az
egész külső a szívek tisztaságának visszfénye legyen;
hogy ne csak akkor, amikor hivatalos látogatót várnak,
de a hét és a nap bármely szakában ragyogó tisztaság-

ban tündököljön minden, de különösen a konyha, a
ház büszkesége.

Ha a konyhanővér szívében az élő hit szelleme és
a szegény betegek szeretete honol, akiknek személyében,
— mint egykor Márta, — az isteni Mester számára főz,
szeretetének lángja a tűzhely lángjához hasonlóan, kö-
rülötte mindent átalakít, szeretetre gyullaszt; ennek
eredménye azután, hogy az étel izletesen, tisztán készül
el, a szegény betegeknek jólesik, erőik lassankint vissza-
térnek, a gyógyulás mindinkább közeledik. Láthatja
tehát a jó konyhanővér, hogy veritékes munkájával
nem csupán közvetve szolgál drága urainknak, hanem
egészen közvetlenül is; hiszen izlésesen elkészített főztek
egyesen étvágyát, erőit, egészségét adja vissza.

A jó nővérek kezemunkája a ház minden kis szög-
letén meglátszik, mert Isten dicsőségét tartva minden-
ben szemelőtt, szent Pál ezen mondására törekedtek:
*„Akármit tesztek, szívből tegyétek, mint az Úrnak, és
nem mint embereknek.“* (Kol. 3, 23.)

A keresztény nevelés eszménye.

Kedves nővéreink közül igen sokan kapták azt a
kegyelemteljes megbízást, hogy a bölcsődétől kezdve,
a kisdédóvóban, árvagyermeknél bennlakó növen-
dékeknél és az iskolák különböző fokú osztályaiban
közvetlenül foglalkozzanak a kisebb-nagyobb gyerme-
kek nevelésével. S a legtöbb jó nővér — bízva a szent
engedelmesség erejében és a szent hivatás kegyelmében,
— nyugodtan fog hozzá a nevelés nagy munkájához,
pedig talán csak igen csekély sejtelve van arról, hogy
tulajdonképpen mit tesz az, neveléssel foglalkozni. És
jól teszi, ha minden tájékozatlansága mellett is feltét-
lenül bízik a szent hivatás különös kegyelmében, mert

az sohasem fog hiányozni annál a nővérnél, aki teljes erejéből törekszik, hogy annak szellemét elsajátítsa.

Miben foglalható össze a Szeretet leányának hivatás-szellemé? Szent szabályaink I. fejezetének 1. pontja ezt mondja: „*A főcél, melyért Isten az irgalmas nővéreket meghívta és egybegyűjtötte, ez: Szeressék és kövessék ami Urunk Jézus Krisztust, a szeretet forrását és példaképét, s szolgáljanak neki testileg s lelkileg a szegények személyében, legyenek azok akár betegek, akár gyermekek . . .*” Ha ezt tekinti a Szeretet leánya első és legfőbb céljának s ezen főcélra való tekintettel szolgálja a nevelés nagy munkáját, úgy híven tölti be hivatását. Mert igen nagy tévedése kivált a tanító-nővéreknek, ha azt hiszik, hogy egész kötelelességük vagy legalább legfőbb törekvésük az legyen, hogy jól megtanítsák növendékeiket az olvasás, írás, számolás, nyelvtanra és egyéb tudományokra; s ha mindezekből folyékonyan feleltek a vizsgán, úgy véleményök szerint teljesen megtették kötelelességüket. Az is nagy tévedés, ha a házi-gyermekek mellett alkalmazott nővér azt tartja főkötelelességének, hogy azok csendben legyenek, egyszerre köszönjenek, szépen párosan menjenek stb. — s ha ezt elérte, úgy véli, teljesen megfelelt kötelelességének s a rábízott gyermekeket jól nevelte. — Az igaz, hogy úgy a tanító-, mint az úgynevezett gyermek-nővérek az említett dolgokra is nagy súlyt kell fektetnie; ez is kötelelessége, de éppen nem *egyedüli* és nem *főkötelelessége*. — „*Példát adtam nektek, hogy amint én cselekedtem, ti is úgy cselekedjétek . . .*” (Ján. 13, 14.) E nagy jelentőségű szavakat édes Üdvözítőnk földi életének utolsó estéjén mondta; mintegy ebben foglalta össze végrendeletét, mert ámbár szorosabb értelemben az alázatosságra vonatkoztatta, tulajdonképpen egész földi életére vonatkoznak.

Mert, hisz miért lett Jézus emberré? — A megváltás isteni célján kívül azért lett emberré az Isten Fia, hogy megmutassa az embereknek, hogyan kell élniök, hogy elérjék azt a tökéletességet, amit tőlök kíván; s amely mértékben sikerült Őt megközelíteniök, oly mértékben tettek előhaladást a tökéletességben.

A felnőtt ember szabad elhatározásból lép az Üdvözítő nyomdokaiba; a gyermeket pedig a nevelésnek kell az Úr Jézus követésére rávezetnie. A keresztény nevelés alapelve, *eszménye* tehát, — amit a tanító- és a gyermek-nővérek legelső és legfontosabb feladatuknak tekintsenek, — az, *hogy a gyermekekben Jézus Krisztust, az Ő hű képemását kialakítsák*. Annak elérésére kell tehát a nevelőnek törekednie, hogy a rábízott gyermekek az Úr Jézus követői legyenek alázatosságában, szeretetében, összes erényeiben és emberi tökéletességeiben, és pedig nemcsak addig, amíg az intézetben, iskolában, egyszóval a nevelő felügyelete és ellenőrzése alatt vannak, hanem egész életükön át, a legkeményebb megpróbáltatások és kísértések közepette is, utolsó lehelletükig.

Roppant nehéz, felelősségterhes, a magárahagyott embernek szinte megvalósíthatatlan feladat; azért szent Alapítónk szabályainkban, mintegy biztató sugárként, Isten hatalmas támogatására, legkivált pedig a Szentlélek Úristen különös vezetésére építi a nővér egész munkásságát, amikor ezt mondja: „*Ez égi hivatással . . . közreműködhetik Istennel a szegény kis leányok lelki javán.*” — Az igazi nevelő tehát maga a jó Isten; a nővér pedig azon nagy kegyelem részese, hogy *közreműködhetik Istennel a nevelés nagy munkájában!* S mikor valósul ez meg? — Akkor, ha szent szabályához híven, *szereti és követi Jézus Krisztust, a szeretet forrását és példaképét.*

Elsősorban tehát önmagában alakítsa ki Jézus Krisztust, s pedig leginkább, mint a szeretet példaképét; s miként szent szabályunk tovább mondja: „*alázódjék meg szívében, ha tapasztalja, hogy híjával van azon erényeknek, amelyekre másokat lelkesít.*” — Ó, mily szükséges, hogy — boldogemlékű Lollok lazarista atya tanácsa szerint, amit egyik gyönyörű konferenciájában adott a gyermekekkel foglalkozó nővéreknek, — a terembe lépve, szívük mélyéből így fohászkozzanak: „*Ó Jézusom, édes Szíve, add, hogy Téged mindig jobban szeresselek, s a gyermekek szívét a Te Szíved szerint alakítsam!*”

Az Úr Jézus nemcsak általában az embereknek, de különösebben a nevelőtanítóknak is eszménye, példaképe volt. Ő maga mondotta magáról: „*Tanuljatok tőlem!*” — „*Egy a ti Mestertek, Krisztus.*” (Máté 23, 10.) És ismét: „*Én azért jöttem a világra, hogy bizonysgot tegyek az igazságról, — hogy igazságot tanítsak.*” (Ján. 18, 27.) Az Istenember volt tehát az emberiség első keresztény tanítója és tanítói hivatalát Egyházára ruházta át. Milyen kegyelem az egyszerű, tudatlan kis nővérré nézve, hogy e nagy tanítói, nevelői munkában ő is közreműködhetik!

Minthogy pedig szent szabályaink azt is lelkére kötik, hogy: „*mindenekelőtt alaposan meg kell mind-azt tanulnia, amiben másokat oktat,*” — azzal teheti magát lassankint mindig méltóbbá e kegyelemre, és mind-mind alkalmasabb eszközzé az isteni Mester kezében, ha igyekszik behatóan tanulmányozni: 1. magát az isteni példaképet, kivált szentséges Szívét; 2. a nevelés tárgyát, a gyermeket: annak, testi-lelki fejlődését.

1. Az első tanulmányt közvetlenül a szentséges Szív: a szeretet forrásának és példaképének iskolájában folytatja a nővér; tankönyvül szolgál: a Szent-

írás és a szent szabályok. Ezekből tanulja megismerni *elmékedései alkalmával* az isteni Gyermekebarát ki-mondhatatlan szeretetét a kisdedek, a gyermekek iránt: „*Engedjétek a kisdedeket hozzám jönni és ne tiltsátok el tőlem . . .*” gondos őrködését lelkök ártatlanságának megőrzése fölött: „*Akiket nekem adtál, megőriztem; és senki sem vett el közülök . . .*” elnéző, megbocsátó könyörületét az ifjúkor könnyelműségével és tévedéseivel szemben, a tékozló fiú történetében. — És így tovább, mindig jobban behatolva az isteni Szeretet titkaiba, tegyen összehasonlítást az Ő isteni szent Szíve és a saját szegény szíve között, alakítson rajta s főképen ne akadályozza meg hideg közömbösségével az isteni Mester alakító munkáját.

2. A gyermeklélek tanulmányozása is szükséges, és ebben is az Úr Jézus a Mesterünk. — „*Ismerem enyéimet!*” — mondotta magáról, a jó Pásztor elragadóan szép hasonlatával élve. A nevelőnek is ismernie kell növendékeit, még pedig nemcsak nevét és arcvonásait, hanem alaposan kell tanulmányoznia természetét és kivált lelki fejlődését; hiszen a lelki élet tekintetében még nagyobb a különbség gyermekeink között, mint az arcvonások és vérmérséklet tekintetében. Minden bizonnal tapasztalták már kedves nővéreink is, hogy egy és ugyanolyan bánásmódjuk mily különböző hatással volt azok egyikére vagy másikára. Valamely elismerés, például, az egyiket fölemelte, nagyobb buzgóságra serkentette, míg egy másikat elbizakodottá tett, s ez abban hagyott minden iparkodást. Valamely rendretűtásítás, például, egyik gyengéd lelkületű gyermeket módnélkül elszomorít és lealáz, míg egy másíknál sokkal keményebb szavakra, szigorúbb eljárásra van szükség, hogy némiképen szívére vegye a dolgot. — Nagyon elhibázott dolog volna tehát, ha a nővér a következetes-

ség ürügye alatt mindegyik gyermekével egészen egyformán akarna bánni, egyféle nevelési eljárást akarna valamennyire alkalmazni.

Kis lapunk — ha a jó Isten is úgy akarja, — ebben a tanulmányban is segítségére lesz jó nővéreinknek. Időről időre egy-egy dolgozatban rámutat majd arra, hogyan közelíthetik meg a neveléssel foglalkozó nővérek a nevelés-tanítás isteni Mesterét.

Hogyan működnek francia nővéreink.

Drága előljáróink kívánságára sokhelyütt elkezdtek már kedves nővéreink a fiatal leányok összegyűjtését, vasár- és ünnepnapok délutánjain, hogy velök lelki és anyagi jólétök érdekében szeretettel foglalkozzanak. Ez összejövetelek elsőrangú erkölcsi, — bár csak negatív — eredménye az, hogy elvonjuk őket a lelkökre káros szórakozásoktól, amilyenek: a utcán való csatangolás, a mozi, faluhelyeken a korecsma stb. De igen nagy értékű pozitív eredménye is van a jó nővérek önfeláldozó fáradozásának, amellyel egyetlen heti szünnapjukat szentelik ez áldozatos tevékenységnek.

Miként a tapasztalás mutatja, a leányegyesület *szorgalmasan látogató* leányok lelke csakhamar teljesen átalakul, gondolkodása megváltozik, szinte mohón áhítja az addig oly kevésbé ismert vallási igazságokat; erkölcsi élete is a mindinkább szilárduló meggyőződés és a nővérektől látott jópélda szerint formálódik át. Egyszóval, az előbb oly felületes, hiú, könnyelmű leányból az isteni kegyelem behatása alatt nemsokára vallásos, szerény, munkás leányka lesz, akinek egyetlen vágya, hogy a hallott jót ne csupán ő maga gyakorolja,

hanem átvigye azt szülőire, testvéreire, munkatársaira, akiknek körében igazi kis apostolla lesz.

De épen az a nehéz dolog ez összejöveteleknél, hogy azokat a nagy leányokkal megkedveltecsük s pedig úgyannyira, hogy többé sehová se kívánczozzék ezután, s őt e vasárnapi délutánok teljesen kielégítsék. Itt roppant leleményességre van szükség, kivált eleinte, amíg csak próbaképen jönnek oda; ha a próba nem sikerült, talán mindenkorra kisiklott kezünkből az a lélek, akinek a megmentésén fáradozhattunk volna. Igen fontos ebben az időrend változatossága, amelyben a munka, áhítatgyakorlat és szórakozás kellemesen váltakoznak; valamely tanulmány, aminek házi vagy társadalmi életükben jóhasznát veszik, végül a kedvük szerint való szórakozások: olvasmány, ülő és mozgó társasjátékok, séta, kirándulás stb.

Az alábbiakban oly művecskét mutatunk be, amit francia nővéreink patronázsaikban mindenféle meghonosítottak már s amelynek sajátos célján kívül az a nagy előnye is van, hogy a fiatal leányokat seregestül vonzza az egyesületekbe s ami fő, azokat évekig lekötve tartja. Ez az úgynevezett:

K e l e n g y e - J ó t é k o n y s á g i - E g y e s ű l e t .

Kedves nővéreink előtt bizonyára ismeretesek a mai társadalmi élet nagy sebei, amelyek, — kivált a munkás osztály körében, — oly fenyegető elmergesedést mutatnak, hogy úgyszólván minden családi élet megszűnésétől kell tartanunk. Hiszen manapság a családanya egész héten távol van családjától; a házias foglalkozások, mint: főzés, varrás, takarítás stb. úgyszólván a minimumra szoríttatnak; a gyermekek nevelését egészen az iskolára bizzák. A fiatal leányka is, mihelyt

kilép az iskolaköteles korból, azonnal gyárban vagy műhelyben lép alkalmazásba, s egész idejét valami egyoldalú foglalkozásban tölti, a házias életből úgyszólván semmit sem sajátíthat el. S ami a legszomorúbb, a mai leánykát senki sem figyelmezteti arra, hogy jövőjéről gondoskodják, hogy esetleges családanyai életpályájára készülleteket tegyen. Keresményét a lakáson és ételmen kívül az utolsó fillérig ruhára költi el s mikor az isteni Gondviselés alkalmat és módot nyújtana neki, hogy tisztességes házasság által lépjen Istentől rendelt élethivatása ösvényére, a legtöbbször azon akad meg és dől romba az egész, mert a leánynak semmije sincs, amivel új háztartását berendezhetné.

A Kelengye-Egyesület épen arra törekszik, hogy könnyűszerrel nyújtson neki módot arra, hogy személyes és házi kelengyéjét minden nagyobb anyagi és testi megerőltetés nélkül, rendes napi foglalkozása mellett, úgyszólván észrevétlenül megszerezhesse, azzal, hogy jómínőségű anyagot olcsón, majdnem gyári áron bocsát rendelkezésére, hogy azt az egyesület felügyelete alatt lassankint sajátkezűleg elkészíthesse.

Eddig ez csak anyagi jótétemény, bár már ezzel is sokat tettünk a családi tűzhely megmentésére. De csekély megfontolás beláttatja velünk, mily nagy erkölcsi nevelőerő rejlik abban a fiatal leányra nézve, hogy évek hosszú során át öltöget szalvétán, lepedőn, konyharuhán, ingeken stb., azzal a tudattal, hogy ezt valamikor majd a saját háztartásában fogja használni. Nem fejlődik-e ki lelkében bizonyos komoly felfogás azon nehéz kötelvekről, amelyeket majdan mint háziasszony, mint hitves és családanya be kell majd töltenie? S a házasság, amit a mai leányok legnagyobb része úgy tekint, mint a szülői hatalom alól való felzabadosulást és szabadságvágyának eldorádóját, amibe,

— ha épen alkalom kínálkozik, — minden megfontolás nélkül belerohan, lassankint egészen más színben: a komoly és nehéz kötelvek egész sorozata gyanánt tűnik fel előtte, s ha elérkezett az ideje, csak komoly, érett megfontolás után szánja rá magát, miután lelki vezetőinek tanácsát kikérte és kivált sokat imádkozott e szándékra.

Minthogy a kelengye elkészítése évekig eltart, a nővéreknek is van alkalmuk itt-ott, helyén alkalmazott figyelmeztetéssel, tanáccsal, óvással stb. jó irányt adni a leányka felfogásának e tárgyról, de természetesen igen nagy tapintat kívánatik ehhez s majdnem inkább csak idősebb nővéreknek való.

Itt szükségesnek tartjuk megemlíteni, hogy, — kivált nagyobb leányokkal foglalkozó nővéreknek — korántsem szabad e tárgytól, értem a házasságot, annyira elzárkozniok, hogy arról beszélgetés vagy oktatás közben soha említés se történjék. Nem szabad ebben tulságosan aggályoskodniok azon címen, hogy ők a szent szüzesség állapotában élnek. Hiszen akkor például a betegápoló nővér is azt mondhatná: ezt vagy azt a szolgálatot sohasem teszem meg a betegeknek, mert nekem arra sincs szükségem, hiszen egészséges vagyok. Bennünket a jó Isten irgalma és kiválasztása mindettől megmentett, de leányaink legnagyobb részét nem, s az ő jövőndő hivatásuk előreláthatólag a házasság élet lesz, amire nekünk kell őket előkészítenünk, ha nem akarjuk, hogy teljesen készületlenül lépjenek nehéz pályájokra. Sajnos, igen sok alkalommal épen nővéreinknél nevelődött s tőlök kimaradt leányok lépnek oly szerencsétlen, vegyes, sőt bűnös, az Egyház által el nem ismert házasságokra, csak azért, mert sohasem kaptak errenézve helyes irányítást vagy tanácsot. Miután Központi házunk leányegyesületében a

mult hó elején Isten segítségével megkezdettük már a Kelengye-egyesületet és fölvtük az első tagokat, ha a jó Isten is úgy akarja, kis lapunk további számaiban részletesen közöljük majd annak szervezetét és szabályzatát, hogy ez egyszerű eszköz segítségével megkönnyítsük kedves nővéreinknek a leányegyesületek szervezésének legnehezebb feladatát, azt, hogy a nagy leányokat az egyesület kötelékébe vonja s abban meg is tartsa.

Krónika.

Parisi levelek.

Kedves nővéreink legtöbbször előtt ismeretes dolog, hogy parisi anyaházunkban a német, osztrák és magyar provinciák ügyeit közvetítő litkárnővér most szorgalmasan tanulmányozza a magyar nyelvet, hogy németül nem tudó kedves nővéreinknek is módot nyújtson arra, hogy anyanyelvükön írhasanak drága nagyontisztelendő előljáróinknak. Ecélből több mint két hónapot Magyarországon töltött, azután pedig egyik magyar nővérünknek szabad volt Parisba mennie, hogy néhány hónapot társulatunk kedves bölesőjében töltve, Agathe nővérünkkel a magyar nyelv tanulmányozását folytathassa. Ismerve kedves nővéreink nagy szeretetét és érdeklődését minden iránt, ami szent Vince és tiszteletreméltó Anyánk utódaira és székhelyére van vonatkozással, közlünk egyes részleteket azon levelekből, melyeket ez említett kedves nővérünk Parishól írt.

Paris, 1914. június 9.-én.

Reggeli 8 óra 35 perckor indultunk egy lengyel nővérrel együtt Wienből Paris felé; elég kényelmes fülke állott rendelkezésünkre, egy francia s egy német hölgy tartott velünk. Az út folyamán, — hála Istennek — nem történt bajunk, szépen simán folyt le napunk s éjjelünk is. Feszült figyelemmel lestem a francia szót születtett francia ajkáról, ámde nagyon elszomorodtam, amikor a szépen hangzó beszédből csupán hangokat hallottam, de épen semmit sem értettem belőle; pedig azt reméltem, hogy a közönséges beszédet mégis csak megértem valahogyan. Lám, milyen nagy a különbség az elmélet és gyakorlat között!

24 óra leforgása után rohamos sebességgel közeledtünk célunkhoz. Egy átvirrasztott éjjel után dobogó szívvel vártam megérkezésünket. A jólelkű Agathe nővér kornettje már messziről volt látható, s mennyire megkönnyebült szívünk-lelkünk, mikor néhány pillanat múltán szentől szemben fogadhattuk jóságos mosolyát. Első szava ez volt, még pedig magyarul: „Hogyan van a nagyontisztelendő vizitátornő és a nővérek?” Szemei csillogtak, hogy nem mondjam: könnyben úsztak bizonyára, az itt töltött napok emlékének hatása alatt.

Saint-Lorent plebánia templomában hallgattunk szent misét; itt fogadtuk szívünkbe az Úr Jézust. 21 éve már annak, hogy a szombati szentáldozást drága előljáróimért ajánlom fel, s most, — mikor szinte aggódtam már, hogy esetleg el is marad, — a jó Isten végtelen kegyelméből ott végezhettem, ahol tiszteletreméltó Anyánk, tehát legelső előljáró-nővérem, valamikor az Úr szöllőjében működött s ugyanezen templomban oly gyakran hallgatott szentmisét. Leírhatatlan vígasszal töltötte ez el lelkemet.

Utána kedves anyaházunkba siettünk. Ó, de hogy tudnám szavakba önteni azt az érzést, mely lelkeket uralta, mikor társulatunk féltett szentélyének: a 1830.-i jelenések kápolnájának küszöbét átléptem. Vesd le saruidat! — véltem hallani s úgy éreztem, hogy csak lelkemmel léphetek oda be. Igen, csupán lelkemmel tértem be oda, ahol már annyi lélek nyert meghallgattatást. Hogy mit kértem akkor az édes Jézustól és a szeplőtelen Szűztől, azt nem bírom erre a papírosra, hanem egyetlen óhajom, hogy drága elüljáróim azt érezzék.

Még aznap fogadott nagyontisztelendő generális-anyánk. Előszobájában még soha nem érzett elfogultság vett rajtam erőt; az a néhány francia szó, amit ez alkalomra készítettem és — hogy folyékonyan menjen, egész úton mondogattam magamban, — most teljesen kiesett emlékezetemből. Ámde bámulatos fordulat állott be, mikor kinyílt az ajtó s én magam előtt láttam Egyedüli Anyánk valóságos helyettesét. Megjelenése oly bátorságot öntött belém, hogy fennszóval, szépen folyékonyan mondtam el mondókámat, még meg is dicsért érte; sok mást is mondott még, de végtelen sajnálatomra, az egészből egyetlen szót sem értettem; Agathe nővér révén tudtam meg utólagosan, hogy nagyontisztelendő vizitátor-nővérem felől tudakozódott. Úgy ajkamra tette volna a szavakat, csak hogy beszélhessek vele, olaszra is fogta a szót, ám azzal sem boldogult, mert hiszen már 25 éve hogy nem gyakorlom, így tehát teljesen ellefejtettem. De majd csak ragad rám valami, azzal biztatom magam.

Június 15.-én.

Az úrnapi körmenet, amit drága anyaházunkban nagy fényvel szoktak megülni, az idén — sajnós! —

nem úgy sikerült, mint ahogyan azt tervezték; reggelre beborult, így tehát csupán a szemináriumba vonult a menet. Azt mondogatják, hogy Úrnapi nyolcadán újból megtartják majd, teljes pompával.

Elragadó szép keretbe van beállítva anyaszentegyházunk legszebb és legdrágább kincse: a Sanctissimum, melyet nyolc napon át szemtől szembe szemlélhetünk, hogy szépsége, melegsége beleégjen lelkünkbe. Igaza van, nővérem, boldog vagyok, és e boldogságot senkivel és semmiért sem cserélném el e világon. Nagyon is érzem, mennyi hálaival tartozom ezért drága előjáróimnak, amit azonban nem ez úton akarok leróni, hanem ott, ahol szívem Jegyesével egyesülök . . .

Agathe nővérrel minden pillanatnyi időnket a magyar nyelvnek szenteljük, mely nekünk oly drága; úgy látom, ő él hal a magyar provinciáért; a magyar szót éhezi, szomszójához, a budapesti központiházat mélyen szívében hordja, hogy ne mondjam: lelkes magyar nővér! . . .

Június 23.-án.

Szívem azt súgja: Ha most nem leszesz jó, akkor soha! — Oly bőven árasztja reám az édes Jézus jóságát, hogy valóban mondhatom: úszom az isteni kegyelem-ben. Úrnapija s annak oktávája, Jézus szent Szívének ünnepe, főtisztelendő generális-atyánk névünnepe, mind megannyi fénypontjai itt-tartózkodásomnak. Az úrnapi körmenetről részletesen más alkalommal számolok majd be; egész oktáva alatt nyilvános audienciát adott az Úr Jézus s fölváltva, hol az egyik, hol a másik csoport sietett Hozzá és nyitotta meg Előtte szegény szívét, hogy gazdagon megáldva térjen vissza napi foglalkozásaihoz. Hogy imáiban minden alkalommal

kedves központi házunk, drága előljáróink jelentős szándékait helyeztem a középpontba, azt nem tagadhatom.

Kis naplóból szakítom ki a következő adatokat: Június 13.-án főtisztelendő generális-atyánk névünnepe alkalmából, a Szent-Lázárban ünnepies szentmisét hallgattunk. Utána a retraite-teremben üdvözöltük őt, amikor egy szemináriumi és egy beöltözött nővér mondta el a köszöntőt; azután képecskéket kaptunk; én erőnek erejével kettőhöz szerettem volna jutni; nem elégedtem meg főtisztelendő atyánkéval, hanem nagyontisztelendő anyánk felé is nyújtottam kezemet; oly édesen mosolygott erre.

15.-én ismét a Szent-Lázárban hallgathattam az ünnepies szentmisét, mely alatt az összes klerikusok megáldoztak főtisztelendő generális-atyánkért. Oly fel-emelő a klerikusok fegyelmezettsége, amint fehér karinges hosszú soraikban a szent ténykedés legkisebb mozzanatát is kifejező testtartással és mozdulattal kísérik, bámulatos egyöntetűséggel.

A szünórában oly kimondhatatlanul elsomorító esetet közölt velünk Vignancour nővér, az általános titkárnővér, hogy mindannyiunknak könnybelábadt a szeme. A napokban ugyanis egyik közeli fiúárvaház növendéke, egy 12—14 éves fiú, a feszületet szószeros értelemben tudatosan darabokra tördelte és szanaszét dobálta a szobában. — Természetesen, az egész ház elüljárósága ünnepiesen megkérlette ezért a vétségért az édes Jézust. Ez tehát a szabadság, egyenlőség, testvériség szelleme ebben a szegény országban! Ez az Isten-nélküli tanításnak, nevelésnek az eredménye! Főtisztelendő generális-atyánk ily oly szomorú szívvel hangoztatta: „Az anyagiakban oly gazdag hazánk mily nagyon szegény! Pauvre France! Pauvre France!”

16.-án Chinában működő lazarista püspök mondott kápolnánkban szentmisét; épen olyan ceremóniával járt, mint otthon, ha kegyelmes urunk misézik; szentáldozáskor gyűrűjét csókoltuk.

17.-én nagyontisztelendő anyánk remek szép kelyhet mutatott nekünk, melyet egy névtelen hölgy ajánlékozott Mont-Martre, Jézus szent Szíve templomának. Értéke a ráalkalmazott gyémántok s egyéb drágakövek nélkül, melyeket saját ékszereiből adott hozzá, körülbelül 20000 franc.

18.-án, Úrnapja nyolcadán, reggel 8 órakor ünnepies szentmise volt, délután pedig megtartották az előbb említett fölséges körmenetet. 19.-én, Jézus szent Szíve ünnepén, két nagy szentmisét hallgattunk, utána pedig az úgynevezett tanácsterembe vonultunk, hogy nagyontisztelendő anyánkkal élünkön lerójuk hódolatunkat és hálánkat Jézus szent Szívének azon életnagyságú képe előtt, amit tiszteletreméltó Le Gras Anyánk maga festett, s amit „A Szeretet Urá”-nak nevezett.

22.-ének reggelén $\frac{1}{2}$ 5 órakor drága előljáróink, sok nővér, az összes klerikusok, több főtisztelendő úr és néhány intézetnek növendékei a Mont-Martre-ré rándultunk, hogy e gyönyörű templomban, mely Jézus szent Szívének különös kegyelmi trónusa, főtisztelendő generális-atyánknak a társulat érdekeiért mondott szentmiséjét hallgassuk. Drága előljáróink jó szívében bizonyára mindannyian bennevontunk. Ó, de milyen lélekemelő az a lelki közösség, amelyben szent Vince Atyánk összes gyermekei egyetlen családdá olvadnak! A messze távolban nem is sejtjük, hogy ez összetartozás útján láthatatlanul bár, de ténylegesen mennyi kegyelemben részesülünk s mily közel állunk drága előljáróink jóságos szívéhez.

Szünórák.

A remete gyógyszerei.

(Tanulságos jelenet.)

Remete: (Észrevétlenül belép, sokféle orvosszerrel megrakodva.)

Bejárom a nagy világot, gúny, megvetés nem ijeszt meg,
Hisz úgy boldogít a tudat, ha másokon segíthetek.
Te tudod, Uram, tudod, hogy Érted fáradok, Teéretted
És munkámért nem kívánok sem hálát, sem dicséretet.

Portásnővér: (Sietve jön.)

Annyi lótás, annyi futás, annyiféle gond és munka,
Ha szegény fejem meg nem bódul, valóságos világsoda!
Most megint valamely idegen a kapun ide betévedt;
Hányszor mondtam: A portánál száz szem sem tehet
eleget.

Remete: (Meghajolva.)

Dicsértessék az Úr szent neve!

Portásnővér: (Barátságosan viszonzva a köszöntést.)

Mindörökön örökre!
Kérem, mi tetszik és mit kíván itt ezen a szent helyen?
Amint látja, itt zárda van; nem veszünk mi semmit sem.

Remete:

Kérem, kérem, nem kell venni, csak megnézni egyetmást.
Portékám oly nagyon olcsó, ára csupán elfogadás.
Az erdők csendjében töltöttem napjaimat, mint remete,
A világ színhelyére vonzott felebarátim szeretete.
Látván a sok bajt, szenvedést, gyűjtöttem gyógyfüveket;
És ezekből készítettem csodát mívelő szereket.

Portásnővér:

Úgy, hát úgy ön csodaorvos? Lássuk immár, mit árul?
S ha beválik orvossága, terhétől tüstént szabadul.
Berendezek majd magamnak a portánál patikát,
S nem fogjuk többé taposni azt a drága gyógyszerárt.
Nemde, használati módját meg fogja majd mondani,
S hozzá azt is, hogy receptjét miként kell alkalmazni?

Remete:

Mindenesetre.

Nos, a vérszegénység a legfőbb baj. Nyomában jár ked-
vetlenség,
Sápkór, álomkór és lassúság, s az Ég tudja, mi minden
még.

(Üveget vesz elő piros folyadékkal.)

Ellenszerül valók e cseppek; magyar nevök: *szent
buzgóság;*

Mert az Isten-szeretőknel ismeretlen a lassúság.
Kora reggel veendő be, mondván: „Jézusom szeretlek!
Érted semmi sem sok s nehéz; add, hogy mindig jobban
szeresselek!”

Aztán frissen ki az ágyból s buzgón fel az imára,
S munkára gyorsan, vidáman, minden percet felhasz-
nálva.

Három hét sem telik bele s minden baj úgy menekül,
Mint a rossztetten ért tolvaj, mint az éj a nap elől.

Portásnővér: (Átvéve az üveget.)

Ez már kitünő; áldja érte az Ég!
Most mondja: Miben áll az idegesség?

Remete:

Ó, ó! ez az idegesség, sok bajnak a forrása,
A békés, boldog életnek sírját nem ritkán ássa!
A neveltség határáig mén szegénynek gyötrődése,
Szellő, huzat, lárma miatt a panasznak nincsen vége!

Aztán álmatlanság, szeszély, és sok más bogár vele jár,
Az ilyen csak kereszt a háznál! Ki nem tapasztalta már?

Portásnővér:
És ez a baj is gyógyítható?

Remete:
Igen, ez is gyógyítható egy adag jóakarattal,
Éberség, öntanulmányozás és némi önuralommal.

(Kis dobozt vesz elő.)
Kitűnő gyógyszer e baj ellen: e porok; neve: *józan gondolkodás*.
Receptje: óránként egy por, gyors, biztos, bámulatos a hatás. —

Megújítva mindannyiszor a tiszta jószándékot:
„Jézusom, Neked élek s halok, bármi történnék is velem,
Élve-halva Tied vagyok!”

Portásnővér:
Ezért is szívemből mondok hálás, szép köszönetet.
Most a kérdés: A sok szívbjaj honnan és mitől eredhet?

Remete:
Igen, igen!
Sok rendetlenséget okoz a szív, a szeretetnek székhelye,
Ha ezer furcsa baja miatt kifogy éltető melege.
Következményei: göresök, ájulás, hangos szívdobogás,
Hamis bánat, aggodalom s mindenféle mismás.

Portásnővér:
És ez a sok baj mily forrásból ered?

Remete:
Forrásai: gyanakodó, irigy, féltékeny természet;
Ily ellenséggel szövetkező soha boldog nem lehet.
E határ baj ellenére Isten csodás füvet növesztett,

És ennek mennyei neve: *önzetlen, jóakaró szeretet*.
Hogy a gyógyulás biztos legyen, itt egy jó csomó belőle.

(Átad egy köteg gyógyfüvet.)
És hogy módját el ne felejtse, mellette van a receptje.
Olvassa!

Portásnővér:
Így hangzik: Reggel éhgyomorral egy csészével forrón,
jó melegen,
Elmélkedve mellette egy félórát a kereszt tövében.

Remete:
Napi fohásza legyen: „Jézus, Ki értem élted fölláldozád,
Ó, tedd szívemet a Tiedhez mindinkább hasonlóvá!”

Portásnővér:
Nos, ennek értéke ugyancsak drága s megbecsülhetetlen,
Rajta leszek, hogy receptjét soha el ne veszítsem.
Azután csak jöjjön hozzám, akinek valami baja van,
Meglátják, meggyógyul az mindjárt, csodálatosan.
Mily finom e tea s mily jó! De lássuk, még mi kapható?

Remete: (Apró üveget nyújt át.)
Nos, itt van még valami fontos: ezek a kitűnő fog-
cseppek.
Bárki tudja: a fogfájástól sokan és sokat szenvednek.
Soknak fáj a foga, s kérdés: mire? Hát új ruhára, más
cipőre,

Más tisztségre, elismerésre, szóval: mindenféle.
Alkatrésze két fontos elem: *szegénység és lemondás*,
Használatkor kívánatos: *igaz, komoly megfontolás*.
Mihelyt fájni kezd a fog, előszedendők, mondván híven:
„Jézusom, csak Te egyedül légy Istenem és mindenem!”

Portásnővér:
Hm . . . hm . . . de pompás orvosság, s hozzá nem kerül
semmibe,

S azután mily sokat ér a hozzávaló receptje! —
Vasfogó nélkül is megszünik a baj; hála érte s köszönet.
Még szeretném tudni, mit tegyen az, aki főfájásban
sz szenved?

Remete:
Bizony soknak fáj a feje egész nap s még éjjel is!
De... oka rendszerint nem más, mint hiábavaló töp-
rengés.

Mert hát gyakran nagyon kemény e kicsiny, csontos
koponya,
Sokszor minden belefér, csak nem Isten akarata.

Portásnővér:
Nos e nagy bajt mi orvosolja?

Remete: (Lilaszínű folyadékkal telt üveget nyújt át.)
Itt e nagy üveg folyadék,
Alkatrésze: *alázatosság s pontos engedelmesség.*
Óránkint beveendő egy kanállal, hozzátéve e jószán-
dékot:
„Uram! nem, nem az enyém, legyen meg a Te aka-
ratod!“

Portásnővér: (Magában.)
Mit mondjak s kérdezzek még tőled, kedves remete?

(A remetéhez):
Igaz, mondja csak, nagy baj az, akinek hibás a nyelve?

Remete:
Ó, ki nem tudja, hogy a nyelv, ez a picinyke tagocska,
Milyen óriási bajoknak mérhetetlen forrása!
Hol éles, mint kétélű kard, hol szúrós, mint a tühegye;
Majd, mint tolvaj, rabló azon van, hogy más hírnevét
elvegye.

Hol meg mint a malomkerék, oly végtelen gyorsan jár,
S mellette az igazságot elgázolta, s hányszor már!...

Máskor ismét olyan furcsa, mint valami figura.
Ha beszélnie kell, hallgat, akárcsak néma volna.
A hibás nyelv, mint a mérge, minden jót megmételyez;
A halál és pokol felé legbiztosabb irány ez.

Portásnővér:
Ezek után ki ne félne ilyen rémes ellenségtől,
És ki nem óhajt szabadulni ilyenfajta betegségtől?

Remete:
Itt ez a por csodát mível, véle biztos gyógyulás:
Alkatrésze: *őszinteség és mélységes hallgatás.*

Portásnővér:
És hogy hangzik receptje?

Remete:
Óránkint egy por; így szólván: „Jézus, uralkodjál nyelv-
vemen,
Hogy egykor a szanktuszt, szanktuszt zenghessem ott
fenn az égben!“ —

Portásnővér:
Nos, ha ez a piciny nyelv csakugyan ilyen veszélyes
portéka,
Akkor a jövőben majd jobban vigyázok minden szóra.
Jobb is volna, ha soha, de soh'se kellene beszélnem,
Iparkodom, hogy ezentúl „Hallgass!“ legyen tisztos
nevem.
De ez mindnyájunk részére üdvös, sokat mondó lecke.
És most mondja, mily orvosság használ annak, kinek
hibás a szeme?

Remete:
Ó, a szem, ez a kis világ, ez is sok bajban szenved,
És teljesen hiba nélkül alig találni egyet.
Az egyik nagyon rövidlátó, hibáit be nem ismeri:
Akármilyen bokros legyen, azt mindig kisebbíti.

A másik, ep az ellentéte, kelleténél is többet lát,
Mások apró hibáiban lát mindjárt nagy gerendát!
Egy harmadik meg egész vak; hiába nála minden szó,
Mert amit ő mond és tesz, az mind tökéletes és jó. —
Ez azonban a szembajból csak kevés, néhány eset,
Mert valamennyit felsorolni egy óra alatt sem lehet!

Portásnővér:

De kérdem most: Ez a sok baj mily forrásból eredhet?

Remete:

Nos, gyökere: a rút kevélység s a helytelen önszeretet.

Portásnővér:

Az ilyen szerencsétlen páva számíthat-e gyógyulásra?

Remete: (Nagy szemüveget nyújt át.)

A gyógyulás csak úgy remélhető, ha hordja a szemü-
veget,

Melynek sokat mondó neve: *tiszta, alapos önismeret*.
Hozzá, még egy tükröt adok, ebbe gyakran belenzhet
Mondván: „Alázatos szűz Anyám, hogyan tetszem én
Tenéked?”

Portásnővér:

Ó, ó! hisz nem is tükröz ez, hanem a szűz Anya képe,
Áldja meg az ég Ura százezerszer érte!

Remete: (Üveget véve elő, barnás folyadékkal.)

Ó! ti áldott gyomorceppek, rátok is nagy szükség van!
Mert elég gyakran baj esik e mindig járó masinában.
Hol meg-megáll működése, hol meg szörnyen gyorsan jár,

És furfangos szeszélyeit ki nem tapasztalta már?
Ma káposzta van; ezt nem bírja, mert hát nagyon sa-
vanyú.

De estére a friss saláta, ez már aztán nagyon jó!
Egyszer meg nincsen étvágya, mert lencsefőzelék van.

Máskor meg rém éhes! . . . persze, szilvásgombócot lát
a tálban!

Portásnővér:

Ez csakugyan úgy van s bárki látja, ez mégis csak hely-
telen eljárás.

Remete:

Itt e cseppek orvosszerű, nevük: *önmegtagadás*. —
Receptje: minden étkezésnél 20 csepp és a megfontolás:
Hány és hány szegény éhezik most és én kívánnék
mást? —

Kissé keserűk e cseppek; de szem elől ne tévessze:
Az önmegtagadás evésben, a tökéletesség ABC-je. —

Portásnővér:

Mennyi s mily nagyszerű orvosság és mily csodás
hatása!

A testi-lelki bajoknak véget vet egy csapásra.
Már azt sem tudom, mit feleljek e szép és üdvös lec-
kékre,

Bámulatom nőttön nő és fokozódik egyre!

Remete:

Nos, itt van még egy fontos cikk, e kitűnő csoda-
flastrom,

Ez segít majd hathatósan mindennemű lábbajon.
Mert bizony, az erény útján, sajnos! sokan sántikálnak,
Istennek és a világnak együtt szolgálni akarnak.
Már pedig az lehetetlen, hogy két urat szolgáljanak;
Az ilyenek lelkök üdvén munkálkodni soh'se fognak.
E tapasztalnak régi neve: *elszánt határozottság*.
Mondván: „Szívem, lelkem Istené, adjó örökre! te család-
világ.”

Nos, most már én is örömmel tova sietek nagyon,
Hiszen még másfelé is sok teendőm nagyon.

Portásnővér:

Most már én sem bánom, hogy ide hozzánk betévedt;
Fizesse meg az ég Úra a sok orvosságot s receptet!

Remete:

Nos, ki ez orvosságokat mindig híven használja,
Sok-sok bajt fog kikerülni, testi-lelki javára.
Tehát szívemből kívánom: Hogy a kedves nővérek
Tartós, viruló egészségben itt s örökre éljenek! —

Főtisztelendő atya balesete és szerencsés megmenekülése.

Főtisztelendő atyánkat, — mint épen lapunk zárta-
kor értesülünk, — legutóbbi útjában baleset érte, mely
végzetessé válhatott volna, ha az isteni Gondviselés
ismétellen meg nem mutatta volna, mennyire örködik
azok fölött, kik Isten ügyében fáradoznak. Főtisztelendő
atyánk ugyanis július 16.-án kocsin tette meg az utat
Aninától Resicáig. Útközben autóval találkoztak, mitől
a lovak megijedtek, neki mentek az ároknak és lefelé
mentek a meredek lejtőn. Szerencsére, a kocsis nem
vesztette el lélekjelenlétét, azonnal leugrott a kocsiról
és visszarántotta a lovakat s így főtisztelendő atyánk
— hála Istennek — minden baj nélkül megmenekült.

Kérjük a kedves nővéreket, egyesítsék hálaadó
imáikat a központi ház imájával és köszönjék meg az
isteni Gondviselésnek, hogy főtisztelendő atyánkat a
nagy veszélyből szerencsésen megmentette.

